

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1925.

Andra kammaren.

Nr 23.

Måndagen den 23 mars.

Kl. 8 $\frac{1}{2}$ m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 17 innevarande mars.

§ 2.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner och skrivelse:

nr 6, med förslag till lag om tillämplighet å vissa polismän av föreskrifter angående fjärdingsmän m. m.;

nr 204, med förslag till lag angående tid för ikraftträdande av lagen den 22 juni 1923 innefattande bestämmelser angående kvinnas behörighet att inneha statstjänst och annat allmänt uppdrag samt lagen den 22 juni 1923 innefattande tillägg till vissa stadganden i rättegångsbalken;

nr 205, med förslag till lag angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom m. m.;

nr 216, med förslag till lag om bulvanförhållande i fråga om fast egendom;

nr 217, med förslag till lag om straff för förbrytelser i tjänsten av vissa värnpliktiga (civilarbetare);

nr 186, angående anslag till uppehållande av speciella handelsavdelningen inom utrikesdepartementet;

nr 189, angående ersättningar åt vissa befattningshavare för förlust av i Ryssland kvarlämnad egendom;

nr 157, angående ändring i gällande grunder för pensionering av arméns och flottans befäl och underbefäl med vederlikar;

nr 210, med förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring;

nr 202, angående lån till främjande av bostadsproduktionen m. m.;

nr 155, med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk;

nr 156, angående vissa ändringar i gällande bestämmelser om pensionering av icke ordinarie personal vid statens järnvägar, telegrafverket och statens vattenfallsverk;

nr 185, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 § i förordningen den 11 juli 1924 angående postgiroörelse;

nr 184, med förslag till lag om ändring i lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker;

nr 218, med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 11 juni 1920 (nr 277) angående försäljning av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulficellulosatillverkning;

Andra kammarens protokoll 1925. Nr 23.

nr 219, med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 115) om begränsning av den myckenhet brännvin, som må framställas i sammanhang med prässjöstberedning;

nr 220, med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften;

nr 190, angående godkännande av tullverkets utgiftsstaten för budgetåret 1925—1926 m. m.;

nr 198, med förslag till kungörelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer ävensom med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer m. m.;

nr 199, angående dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.;

nr 200, angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1925—1926 för viss personal inom den civila statsförvaltningen;

nr 201, angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter Anna Karolina Sillén;

nr 215, med förslag till kungörelse om ändrad lydelse av § 11 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor;

nr 209, med förslag till förordning med föreskrifter angående medgivande i vissa fall av undantag från gällande bestämmelser om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m.;

nr 221, med förslag till förordning angående restitution av sockerskatt eller befrielse från sådan skatt för socker, som använts vid tillverkning av exportvaror;

nr 115, angående löne- och pensionsreglering för befattningshavare vid rikets universitet samt karolinska-mediko-kirurgiska institutet;

nr 137, angående rätt för lektorn vid folkskoleseminariet i Strängnäs H. E. Scholander att för uppflyttning i lönegrad tillgodoräkna sig viss tjänstgöring;

nr 138, angående tillfällig löneförbättring åt nordiska museets personal;

nr 139, angående tillfällig löneförbättring för viss personal vid livrustkammaren;

nr 140, angående försäljning av vissa delar av klockarbostället i Osby församling m. m.;

nr 181, angående överlåtelse av viss mark från kyrkoherdebostället i Vilhelmina församling till Vilhelmina socken;

nr 192, angående anslag under riksstatens åttonde huvudtitel till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst;

nr 193, angående anslag under riksstatens åttonde huvudtitel till tillfälligt lönetillägg åt vissa vaktmästare;

nr 194, angående förslag till grunder för tillfällig löneförbättring under ecklesiastikåret 1925—1926 åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster;

nr 195, angående understöd från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. åt förra småskollärarinnan Anna Dahl;

nr 196, angående anslag till de kommunala mellanskolorna m. m.;

nr 197, angående rätt för föreståndare och ordinarie ämneslärare vid folkhögskola att tillgodoräkna sig tjänstgöring vid svensk folkhögskola i utlandet;

nr 203, angående vissa anslag till de allmänna läroverken;

nr 208, angående understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor;

nr 211, med förslag till lag om ändrad lydelse av 12 och 14 §§ i lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning;

nr 212, med förslag till grunder för dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1925—1926 åt dels kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt

kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster, dels ock innehavare av prästerliga emeritilöner;

nr 213, med förslag dels till lag angående särskilda lönetillägg (ödebygdstillägg) vid vissa prästerliga befattningar inom Härnösands och Luleå stift, dels ock till lag angående anlåtande av kyrkofonden för uppförande av prästgårdar inom vissa delar av Härnösands och Luleå stift;

nr 214, angående vissa anslag till privatläroverken m. m.;

nr 191, med tillkännagivande att en i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln bebådad framställning angående tillbyggnadsarbeten å serafimerlasarettet icke kommer att föreläggas riksdagen;

nr 172, angående anslag till befrämjande av växtförädling m. m.;

nr 174, angående ändrad lydelse samt förlängd giltighetstid av avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket m. m.;

nr 182, angående anslag till skogsvårdens befrämjande;

nr 188, angående försäljning av ett område av Norra Vedbo häradsallmänning i Jönköpings län;

nr 206, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar;

nr 207, angående understöd åt föreningar för jordbrukskredit;

nr 177, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att i vissa fall medgiva lindringar i villkoren för lån från fonden för torvindustriens befrämjande; och

nr 178, angående anslag för budgetåret 1925—1926 till kommerskollegium samt de under kollegium lydande myndigheter och kårer.

Ovannämnda propositioner och skrivelse bordlades.

§ 3.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bankoutskottet propositionerna:

nr 153, med förslag till civil tjänstepensionslag m. m.; och

nr 154, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2, 5, 6, 7, 13 och 16 §§ i lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänst innehavares rätt till pension;

till konstitutionsutskottet propositionerna:

nr 143, med förslag till lag angående ändrad lydelse av §§ 37 och 49 i förordningen den 23 maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm; och

nr 144, med förslag till lag angående ändrad lydelse av § 3 i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm;

till bankoutskottet propositionen, nr 124, angående årligt understöd å allmänna indragningsstaten åt förre torvskoleföreståndaren J. Hallmén;

till statsutskottet propositionen, nr 132, angående avsättande av medel från reservationerna å anslaget till uppehållande av försäkringsinspektionens verksamhet för upprättande vid Stockholms högskola av en professur i försäkringsmatematik och matematisk statistik;

till bevillningsutskottet propositionen, nr 133, angående vissa inrikes postavgifter;

till statsutskottet propositionerna:

nr 135, angående viss omorganisation av byggnadsstyrelsen m. m.; och

nr 167, angående förvärvande av beskickningshus i Washington.

till bankoutskottet propositionen, nr 166, angående pension å allmänna indragningsstaten åt förre kanslivaktmästaren vid beskickningen i S:t Petersburg Jaan Sarap och portvakten och kanslivaktmästaren vid beskickningen i Madrid Pedro Fernandez;

till statsutskottet propositionen, nr 173, angående anslag till bestridande av vissa bidrag till kostnaderna för domsagornas förvaltning;

till bankoutskottet propositionen, nr 176, angående årligt understöd å allmänna indragningsstaten åt förre vaktkonstapeln Anders Petter Johansson Rasks änka Carolina Kristina Rask;

till behandling av lagutskott propositionen, nr 158, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 5 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring;

till bankoutskottet propositionen, nr 175, angående pension åt polismannen G. Söderström;

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 179, angående förkortning av tiden för vissa arrenden;

nr 180, med förslag till överlåtande av utgården Graneberg under Ultuna egendom i Uppsala län mot erhållande av viss annan egendom; och

nr 187, angående lindring i betalningsvillkoren för lån från dräneringsfonden;

till konstitutionsutskottet propositionen, nr 168, med anhållan om riksdagens godkännande av vissa å allmänna konferenserna för samfärdsels- och transiteringsfrågor i Barcelona och Genève antagna överenskommelser;

till statsutskottet propositionerna:

nr 169, angående viss ersättning åt aktiebolaget Torf;

nr 170, angående förvärvande för telegrafverkets räkning av fastighet i Oskarshamn;

nr 183, angående ny definitiv löneroglering för landshövdingarna och befattningshavare vid länsstyrelserna m. m.; och

nr 145, angående inköp m. m. av en oljeförrådsanläggning å Fjäderholmarna;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 146, angående försäljning av Kalmar regementets förutvarande mötesplats Hultsfred;

till bankoutskottet propositionerna:

nr 147, angående pensionsförbättring åt före detta underofficeren av andra graden vid flottan, maskinisten P. M. Johansson;

nr 148, angående pension å allmänna indragningsstaten åt avlidne löjtnanten E. O. A. Åbergs moder, änkan Anna Albertina Åberg, född Eriksson; och

nr 149, angående pensionering av vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer;

till statsutskottet propositionerna:

nr 151, angående disponerande av vissa medel för inläggande av nytt matsalsgolv i kasern III å Skeppsholmen; och

nr 152, angående befrielse för flaggmaskinisten R. L. Sjöberg och underofficeren av andra graden J. E. Fredin från skyldighet att gälda vissa skadeståndsbelopp;

till bankoutskottet propositionerna:

nr 159, angående pensioner å allmänna indragningsstaten åt änkor och barn efter vissa i försvarsväsendets tjänst anställda personer;

nr 160, angående pensioner å allmänna indragningsstaten åt vissa daglönare vid marinen;

nr 161, angående tilläggs-pensioner å allmänna indragningsstaten åt regementsveterinären H. A. Bengtsons änka och minderåriga barn;

nr 162, angående pension åt förre båtsmannen N. E. Engman; och

nr 163, angående ersättning till värnpliktige Lars Peter Nilssons moder, änkan Carolina Pettersson;

till statsutskottet propositionen, nr 164, angående efterskänkande av återbetalningsskyldighet beträffande till underofficerare vid flottans station i Karlskrona oriktigt utbetalda dyrtidstillägg;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 165, angående försäljning av en å Bodens fästnings område belägen tomt med tillhörande gatumark; samt

till statsutskottet propositionen, nr 171, angående befrielse för sergeanten vid Livgardet till häst G. P. E. Andéhn från viss ersättningsskyldighet.

§ 4.

Härefter föredrogos var efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och remitterades därvid

till första särskilda utskottet motionerna:

nr 326 och 327, av herr *Holmgren*;

nr 328, av herr *Bernström*;

nr 329, av herr *Olsson* i Broberg *m. fl.*;

nr 330—341, av herr *Jeppsson*;

nr 342, av herr *Johanson* i Huskvarna *m. fl.*;

nr 343, av herr *Lindman m. fl.*;

nr 344, av herr *Lindman*;

nr 345 och 346, av herr *Lindman m. fl.*;

nr 347, av herr *Jönsson* i Revinge;

nr 348 och 349, av herr *Nilsson* i Antnäs *m. fl.*;

nr 350, av herr förste vice talmannen *Hamilton m. fl.*;

nr 351, av herrar *Osberg* och *Röing*;

nr 352, av herr *Osberg*;

nr 353, av herrar *Holmström* i Gävle och *Bäcklund*;

nr 354 och 355, av herr *Holmström* i Gävle;

nr 356, av herr *Mosesson*;

nr 357, av herr *Anderson* i Storegården *m. fl.*;

nr 358, av herr *Olovson* i Västerås;

nr 359, av herr *Kristensson* i Göteborg;

nr 360, av herrar *Järte* och *Bernström*;

nr 361—363, av herr *Bäcklund*;

nr 364—367, av herr *Samuelsson m. fl.*; och

nr 368, av herr *Hedin m. fl.*;

till statsutskottet motionen nr 369, av herrar *Brännberg* och *Mårtenson*;

till jordbruksutskottet motionen nr 370 av herr *Olofsson* i Digerräs; samt

till behandling av lagutskott motionen nr 371, av herrar *Johansson* i Edsbyn och *Lundén*.

§ 5.

Föredrogos, men bordlades åter konstitutionsutskottets utlåtande nr 10, statsutskottets utlåtanden nr 33—37 och bankoutskottets utlåtande nr 21.

§ 6.

Bankoutsrottets härpå föredragna memorial nr 22, i anledning av justitieombudsmannens och militieombudsmannens framställningar om dyrtidstillägg åt befattningshavare vid deras expeditioner m. m. lades till handlingarna.

§ 7.

Vidare föredrogos, men blevo ånyo bordlagda bankoutsrottets utlåtanden nr 23 och 25—27, första lagutskottets utlåtanden nr 19 och 20, andra lagutskottets utlåtande nr 13 samt andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 2.

§ 8.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr **Forssell**, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren beträffande såväl de kungl. propositioner, som avlämnats i lördags, som beträffande dem, vilka avlämnats i kväll, måtte besluta förlängd motions-tid till det plenum, som infaller näst efter tjugu dagar från den dag, då respektive kungl. propositioner här avlämnats. Till stöd för denna min hemställan vill jag anföra, att, enligt vad jag erfarit, första kammaren redan fattat ett beslut av sådant innehåll och att detta beslut fattats med anledning av de instundande påskferierna.

Denna hemställan bifölls.

§ 9.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herr *Forssell*, nr 372, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 95, med förslag till allmänt resereglemente;

herr *Johansson* i Krogstorp, nr 373, likaledes i anledning av propositionen nr 95; och

herr *Hage m. fl.*, nr 374, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 90, angående kolonisation å kronoparker i Norrland och Dalarna.

Dessa motioner bordlades.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, nr 6, i anledning av väckt motion angående inskränkning i fråga om infordrande och avlämnande av statistiska uppgifter.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag.

§ 12.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Olsson</i> i Labbemåla	under	6 dagar fr. o. m. den	24 mars,
» <i>Uddenberg</i> i Karlskoga	»	3 » » »	26 »
» <i>Wiklund</i>	»	6 » » »	28 »

herr *Bodén*
» *Nilsson* i *Tånga*

under 3 dagar fr. o. m. den 24 mars, och
» 3 » » 24 » .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 8,35 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Torsdagen den 26 mars.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 18 innevarande mars.

§ 2.

Föredrogos var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och överlämnades därvid

till andra särskilda utskottet propositionen, nr 60, med förslag till lag om tillämplighet å vissa polismän av föreskrifter angående fjärdingsmän m. m.;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 204, med förslag till lag angående tid för ikraftträdande av lagen den 22 juni 1923 innefattande bestämmelser angående kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag samt lagen den 22 juni 1923 innefattande tillägg till vissa stadganden i rättegångsbalken;

nr 205, med förslag till lag angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom m. m.;

nr 216, med förslag till lag om bulvanförhållande i fråga om fast egendom; och

nr 217, med förslag till lag om straff för förbrytelser i tjänsten av vissa värnpliktiga (civilarbetare);

till statsutskottet propositionerna:

nr 186, angående anslag till uppehållande av speciella handelsavdelningen inom utrikesdepartementet; och

nr 189, angående ersättningar åt vissa befattningshavare för förlust av i Ryssland kvarlämnad egendom;

till bankoutskottet propositionen, nr 157, angående ändring i gällande grunder för pensionering av arméns och flottans befäl och underbefäl med vederlikar;

till första särskilda utskottet propositionen, nr 210, med förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring;

till statsutskottet propositionen, nr 202, angående lån till främjande av bostadsproduktionen m. m.;

till bankoutskottet propositionerna:

nr 155, med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk;

nr 156, angående vissa ändringar i gällande bestämmelser om pensionering av icke ordinarie personal vid statens järnvägar, telegrafverket och statens vattenfallsverk;

nr 185, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 § i förordningen den 11 juli 1924 angående postgirorörelse; och

nr 184, med förslag till lag om ändring i lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker;

till bevillningsutskottet propositionerna:

nr 218, med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 11 juni 1920 (nr 277) angående försäljning av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning;

nr 219, med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 115) om begränsning av den myckenhet brännvin, som må framställas i sammanhang med pressjästberedning; och

nr 220, med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften;

till statsutskottet propositionen, nr 190, angående godkännande av tullverkets utgiftsstaten för budgetåret 1925—1926 m. m.; samt

till bankoutskottet propositionerna:

nr 198, med förslag till kungörelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer ävensom med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer m. m.; och

nr 199, angående dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.

Vid härfå skedd föredragning av propositionen, nr 200, angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1925—1926 för viss personal inom den civila statsförvaltningen hänvisades propositionen i vad den avsåg pensions- och indragningsstaterna till bankoutskottet, i vad den rörde nionde huvudtiteln till jordbruksutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Härefter föredrogs var efter annan följande propositioner; och remitterades därvid

till statsutskottet propositionen, nr 201, angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter Anna Karolina Sillén; samt

till bevillningsutskottet propositionerna:

nr 215, med förslag till kungörelse om ändrad lydelse av § 11 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor;

nr 209, med förslag till förordning med föreskrifter angående medgivande i vissa fall av undantag från gällande bestämmelser om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m.; och

nr 221, med förslag till förordning angående restitution av sockerskatt eller befrielse från sådan skatt för socker, som använts vid tillverkning av exportvaror.

Vidare föredrogs propositionen, nr 115, angående löne- och pensionsreglering för befattningshavare vid rikets universitet samt karolinska-mediko-kirurgiska

institutet; och överlämnades propositionen i vad den avsåg punkten I momentet d) samt punkterna IV och V i föredragande departementschefens hemställan till bankoutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Härpå föredrogs var för sig följande propositioner; och hänvisades därvid till statsutskottet propositionerna:

nr 137, angående rätt för lektorn vid folkskoleseminariet i Strängnäs H. E. Scholander att för uppflyttning i lönegrad tillgodoräkna sig viss tjänstgöring; nr 138, angående tillfällig löneförbättring åt nordiska museets personal; och nr 139, angående tillfällig löneförbättring för viss personal vid livrustkammaren;

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 140, angående försäljning av vissa delar av klockarbostället i Osby församling m. m.; och

nr 181, angående överlåtelse av viss mark från kyrkoherdebostället i Vilhelmina församling till Vilhelmina socken;

till statsutskottet propositionerna:

nr 192, angående anslag under riksstatens åttonde huvudtitel till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst;

nr 193, angående anslag under riksstatens åttonde huvudtitel till tillfälligt lönetillägg åt vissa vaktmästare; och

nr 194, angående förslag till grunder för tillfällig löneförbättring under ecklesiastikåret 1925—1926 åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster;

till bankoutskottet propositionen, nr 195, angående understöd från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. åt förra småskollärarynnan Anna Dahl;

till statsutskottet propositionerna:

nr 196, angående anslag till de kommunala mellanskolorna m. m.;

nr 197, angående rätt för föreståndare och ordinarie ämneslärare vid folkhögskola att tillgodoräkna sig tjänstgöring vid svensk folkhögskola i utlandet;

nr 203, angående vissa anslag till de allmänna läroverken; och

nr 208, angående understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor;

till behandling av lagutskott propositionen, nr 211, med förslag till lag om ändrad lydelse av 12 och 14 §§ i lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning;

till statsutskottet propositionen, nr 212, med förslag till grunder för dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1925—1926 åt dels kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster, dels ock innehavare av prästerliga emeritilöner;

till behandling av lagutskott propositionen, nr 213, med förslag dels till lag angående särskilda lönetillägg (ödebygdstillägg) vid vissa prästerliga befattningar inom Härnösands och Luleå stift, dels ock till lag angående anlitande av kyrkofonden för uppförande av prästgårdar inom vissa delar av Härnösands och Luleå stift; samt

till statsutskottet propositionen, nr 214, angående vissa anslag till privatläroverken m. m.

Vidare föredrogs Kungl. Maj:t skrivelse, nr 191, med tillkännagivande att en i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln bebadad framställning

angående tillbyggnadsarbeten å serafimerlasarettet icke kommer att föreläggas riksdagen.

Jämte det skrivelsen lades till handlingarna beslöt kammaren, att dess innehåll skulle genom utdrag av protokollet meddelas statsutskottet.

Härefter föredrogs propositionen, nr 172, angående anslag till befrämjande av växtförädling m. m.; och yttrade därvid:

Herr Röing: Herr talman! Det var en hel knippa propositioner, som kom riksdagen till handa i måndags kväll, och helt naturligt har det varit lika omöjligt för er, mina damer och herrar, som för mig att under de få dagar, som sedan dess förflutit, och innan dessa propositioner nu remitteras till respektive utskott, kunna genomläsa, långt mindre ingående studera desamma. Då jag emellertid för ett par år sedan hade förtroendet att vara ordförande i ett sammansatt bevillnings- och jordbruksutskott, som bland annat behandlade frågan om växtförädlings- och frökontrollanstalterna och jag under detta mitt arbete fick en bestämd uppfattning, att på detta område borde alla, oavsett skiljaktigheter i politiskt hänseende för övrigt, kunna enas om att ge växtförädlingen det statsbidrag, varav denna produktion var i behov, föranledde detta mig att använda en del av gårdagen att läsa igenom den föreliggande propositionen nr 172.

Jag är övertygad om att de av kammarens ledamöter, vilka hunnit med att läsa igenom denna proposition, hava gripits av samma förvåning som jag, när de efter genomläsningen konstatera, att då Kungl. Maj:t nu hemställer, att riksdagen skall lämna den svenska växtförädlingen ett rätt så rundligt bidrag, så föreslår Kungl. Maj:t, att hela det äskade beloppet 202,085 kronor skall tilldelas den verksamhet, som av en enskild förening huvudsakligen bedrivs vid Svalöv, under det att Kungl. Maj:t i den föreliggande propositionen endast ägnar några välvilliga omdömen rörande den förnämliga växtförädling, som av en enskild firma bedrivs vid Weibullsholm. Visserligen framhåller statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet i propositionen, att han ännu i det allra sista varit inne på den tanken, att han i propositionen skulle föreslå beviljandet av ett visst mindre anslag till växtförädlingsanstalten vid Weibullsholm, men till sist har dock jordbruksministern ansett sig icke böra föreslå riksdagen att bevilja något som helst anslag till denna anstalt. Man frågar sig otvivelaktigt särskilt med tanke på det beslut, som fattades av fjolårets riksdag: huru är en sådan ståndpunkt som statsrådets möjlig? Om den utredning, som nu slutförts, verkligen visar, att en växtförädling, organiserad som den är vid Weibullsholm, lönar sig och ej är förlustbringande, så frågar man sig: varför organiseras icke växtförädlingen vid Svalöv på samma sätt, så att även denna produktion kan gå med vinst, varigenom riksdagen skulle kunna anslå dessa 200,000 kronor till ett annat för jordbruket behövt ändamål?

Den gjorda utredningen är utan tvivel ur många synpunkter mycket egenomlig. Riksdagens stora majoritet i fjol uttalade sig för att en allsidig utredning skulle komma till stånd. Men då utskottsmajoritetens hemställan avslögs i första kammaren med fyra rösters majoritet, kom ingen riksdagsskrivelse till stånd, trots det att majoriteten i andra kammaren för förslaget var cirka 120 röster. Det är emellertid enligt den kungl. propositionen icke detta andra kammarens beslut, vilket samlade ett så högt röstetal, som föranlett Kungl. Maj:t att sätta i gång en utredning av frågan. Enligt propositionen inkom en skrivelse i fjol från firman Weibull till regeringen, vilken skrivelse remitterades till lantbruksstyrelsen. Och lantbruksstyrelsen förordade i sitt yttrande till regeringen, att en utredning efter vissa riktlinjer, som lantbruksstyrelsen uppdrog, skulle utföras. Kungl. Maj:t biträdde lantbruksstyrelsens

hemställan och godkände, att utredningen skulle göras efter de riktlinjer, som lantbruksstyrelsen förordade, varigenom ej den allsidiga utredning kom till stånd, som riksdagens majoritet önskade. Vad man än kan säga om den utredning, som nu slutförts, så tror jag, att vi åtminstone i ett hänseende fullständigt enhälligt kunna ansluta oss till de sakkunnigas yttrande, nämligen då de sakkunniga själva värdesätta sin egen utredning och förklara, att densamma i åtskilliga avseenden är bristfällig. Ja, den gjorda utredningen är verkligen mycket bristfällig. Och icke nog därmed, den är tyvärr varken allsidig eller riktig, om man ställer den fordran på en utredning, att den skall vara objektiv.

Låt oss bara taga ett par stickprov ur denna utredning, så skola ni kunna bedöma värdet av den gjorda utredningen. Varför vilja de sakkunniga t. ex., att den statsunderstödda växtförädlingen endast skall bedrivas vid en anstalt, och icke vid ett par anstalter, så att dessa kunna konkurrera med varandra och få fram de bästa resultat? Jo, de sakkunniga synas närmast ansluta sig till den uppfattning, som lantbruksstyrelsen i sin inlaga i fjol till jordbruksutskottet uttalade, nämligen att en dylik konkurrens mellan ett par liknande företag bland annat icke vore önskelig därför att ett dubbelarbete därigenom utfördes. Jag har svårt att förstå den ståndpunkten. Här är ju fråga om ett rent vetenskapligt arbete. Och jag undrar, om de av mina kammarkamrater, som inom statsutskottet arbeta på den avdelning, som behandlar väckta förslag om understöd till vetenskapligt arbete, någonsin tänkt sig, att de skulle motsätta sig ett anslag till vetenskapligt arbete därför att genom ett anslags beviljande ett dubbelarbete skulle utföras. Jag kan ej förstå annat än, att om växtförädlingen bedrivs vid ett par anstalter, som stå under skickliga vetenskapsmäns ledning, så har man all anledning antaga, att resultatet därigenom skall bliva ändå bättre, än om verksamheten är förlagd till en enda anstalt. Undersöker man de resultat, som uppnåtts såväl vid Svalöv som vid Weibullsholm, så finner man, att det vetenskapliga arbetet vid båda dessa anstalter lett till resultat, som icke endast äro för det svenska jordbruket och för landet i dess helhet till nytta och välsignelse utan även för Sverige till heder. Och detta gäller icke blott det vetenskapliga arbetet vid Svalöv, utan det gäller även det vetenskapliga arbete, som redan länge bedrivits vid Weibullsholm. Jag tänker i detta sammanhang icke i första rummet på förädlingen av rotfruktsfrön och köksväxtfrön rörande vilka frösorser Weibullsholm sedan länge haft rykte om kvaliteter, som äro kända vida omkring, utan jag tänker på de resultat, som nåtts vid Weibullsholm att förädla utsäde till brödspannmål. Glöm ej de resultat som uppnåtts, såväl vad vete som vad råg och havre beträffar! Jag hänvisar till de uttalanden, som ha gjorts vid olika tillfällen i publikationer och tidskrifter, vilka utan tvivel var och en av kammarens ledamöter hava erhållit. Detta om resultatet av det vetenskapliga arbetet.

Nå, till vilket resultat ha de sakkunniga kommit angående den organisation som användes och det ekonomiska utbytet som uppstår vid de två anstalterna i Svalöv och Weibullsholm? Jo, de sakkunniga ha kommit till det resultatet, att såsom växtförädlingen bedrivs vid Svalöv och försäljningen av produktionen är organiserad, så behöver staten träda emellan med ett avsevärt understöd — Kungl. Maj:t föreslår för nästa utgiftsår 202,085 kronor till detta företag — då däremot, mina damer och herrar, de sakkunniga komma till det resultatet, att såsom växtförädlingen och försäljningen är organiserad vid Weibullsholm, så går denna produktion icke med förlust, utan lämnar i stället någon vinst, och således icke är i behov av något statsunderstöd.

Jag hoppas livligt, att jordbruksutskottet ingående prövar denna de sakkunnigas utredning, som enligt mitt förmenande är mycket bristfällig, och att om jordbruksutskottet, om det, emot min förmodan, kommer till det resultatet, att en växtförädling, med ty åtföljande försäljning organiserad som vid Weibulls-

holm, lönar sig, då även också tar de konsekvenser, som ett dylikt utredningsresultat bör medföra, nämligen att växtförädlingen vid Svalöv blir organiserad på samma sätt som vid Weibullsholm. Men jag är övertygad om, att jordbruksutskottet efter prövning skall finna, att en rationellt skött växtförädling, som lämnar ur vetenskaplig synpunkt tillfredsställande resultat, icke kan bedrivas i vårt land utan statsunderstöd. Skulle jag mot förmodan misstaga mig, så kan ni, mina damer och herrar, vara övertygade om att jag kommer att mottaga ett dylikt meddelande med verklig glädje, då jag med mina åsikter i ekonomiska frågor naturligtvis med tillfredsställelse hälsar varje konstaterande att en produktion är lönande i vårt land utan statsunderstöd.

Då de sakkunniga konstatera det gynnsamma, ekonomiska resultatet av växtförädlingen vid Weibullsholm, varför tillstyrka de i fortsättningen ett anslag till Svalöv? Jo, framhålla de sakkunniga på sid. 139: därför att »Svalövsanstalten i själva verket är att betrakta som en statsanstalt; därvid framkomna resultat äro betalda och disponeras även helt av staten». Jag måste inlägga en gensaga mot detta uttalande. Därför att riksdagen beviljar ett anslag till en enskild förening, som samarbetar med ett enskilt aktiebolag, som försäljer dess produkter, och därför att Kungl. Maj:t utser ett visst antal ledamöter i denna förenings styrelse, övergår denna enskilda förening icke till en statsanstalt. Den förblir en enskild förening, som erhåller ett rikligt understöd av statsmakterna och i vars styrelse Kungl. Maj:t insätter ett visst antal personer och för vars verksamhet Kungl. Maj:t uppställer vissa kontrollbestämmelser, för att statsanslaget skall utbetalas. Om jordbruksutskottet vid prövning i överensstämmelse med de sakkunnigas påstående konstaterar att en växtförädling, organiserad som vid Weibullsholm, kan upprätthållas utan statsunderstöd, så torde ingen ha något intresse av att genom statsunderstöd upprätthålla en växtförädling, organiserad på sämre sätt.

Jag hoppas, att jordbruksutskottet benäget ägnar denna fråga sin speciella uppmärksamhet. Riksdagen har genom stora anslag till anstalterna vid Svalöv och Weibullsholm vid fjolårets riksdag visat sitt stora intresse för den inhemska växtförädlingen. Riksdagen har värdesatt det förtjänstfulla arbete, som nedlagts vid båda dessa anstalter, och jag beklagar, att, när det finnes en fråga, som närmast berör jordbruket, i vilken fråga vi praktiskt taget alla ha samma åsikt och då vi på grund därav vilja rösta för anslag för att upprätthålla den förnäma växtförädlingen, som bedrivs vid båda anstalterna i Svalöv och Weibullsholm, svårigheter nu skola resas för ett fortsatt bedrivande av denna växtförädling vid båda dessa anstalter.

Jag skulle vara tacksam, om jordbruksutskottet vid behandlingen av den föreliggande propositionen ville taga hänsyn till de önskemål, som jag nu tillåtit mig uttala.

Herr Sköld: Herr talman! Jag tänker icke upptaga till bemötande herr Röings uppmaning till jordbruksutskottet, att utskottet skulle intaga den eller den ståndpunkten till den föreliggande frågan. Jag har endast ansett mig böra taga till ordet för att lägga till rätta ett par av de högst avsevärda överdrifter, som herr Röing här gjort sig skyldig till.

Herr Röing säger, att de sakkunnigas framställning av Svalövsanstalten som en statlig anstalt är oriktig, därför att den är en privat förening, som är nära lierad med ett privat bolag. Saken torde icke vara alldeles så enkel, som herr Röing säger. Ty om man betänker, att staten i denna förenings styrelse insätter fem ledamöter av sju, alltså att staten har majoritet i förenings styrelse; när man vidare betänker, att förenings budget regleras av Kungl. Maj:t och att riksdagen beviljar medlen till förenings budget och alltså praktiskt taget finansierar företaget; och när man slutligen bemärker, att det är

Kungl. Maj:t som sluter avtal med bolaget och icke föreningen, då kan man ju visserligen säga, att det är en privat förening, men den står i alla fall under det beroende av statsmakterna, att dess rörelsefrihet är illusorisk, och skillnaden mellan denna förening och en verklig statsanstalt måste därför betecknas som härfin.

Nu vill jag för min del icke påstå, att denna förenings organisation är den lyckligaste, varken ur växtförädlings synpunkt eller ur statens synpunkt. Jag håller gärna före, att utvecklingen i detta fall varit olycklig, och att det kan vara att hoppas, att man en gång skall komma till en bättre ordning härvidlag, men jag tror, att man får göra klart för sig, att när statsmakterna under flera årtionden hava genom sitt ingripande inriktat denna verksamhet på ett sätt, att den icke kan bestå utan statens understöd, är det orimligt att draga bort detta på en enda gång och låta det hela falla till marken.

Vad sedan beträffar värdet av de sakkunnigas utredning, så skall jag icke gå in på den. De sakkunniga hava själva förklarat, att den i en huvudpunkt är mycket bristfällig, och man kan nog säga, att det statistiska underlaget är i högsta grad tvivelaktigt. Det är bara det, att ingen kan anvisa någon säkrare väg att komma till ett utredningsresultat.

Jag skulle i detta avseende emellertid vilja anföra vissa synpunkter. Det kan väl icke betecknas som orimligt, att växtförädlingsverksamheten vid Weibullsholm har givit bättre resultat än den vid Svalöv av två skäl. För det första: Weibullsholm har sedan gammalt till specialitet haft rotfruktsfrö, Svalöv har till specialitet stråsäd. Var och en vet, att man kan med vinst förädla rotfrukter, men man kan icke med vinst förädla stråsäd. När man då vet, att för firman Weibulls vidkommande har en större procent av förädlingen hänfört sig till rotfruktsfrön än vid Svalöv, då är det icke orimligt, att det uppstått en förskjutning i avkastningen av förädlingsverksamheten på det sätt, som de sakkunniga kommit till. Dessutom skulle jag vilja säga, att det är också ganska naturligt, att om en enskild anstalt, ett privat företag driver växtförädlingsverksamhet, måste detta företag inrikta sig på att det skall gå ihop. Man tar icke till förädling i onödan, man gör icke flera experiment, är man är tvungen till. En annan sak är det med en förening, där staten och riksdagen varje år fyller den lucka, som uppstår i budgeten. Det är klart, att det icke blir samma intresse där att hålla förädlingen inom de vinstgivande gränserna, men det är naturligtvis mycket svårt att säga, vilkendera formen som ur nationalekonomisk synpunkt och jordbrukssynpunkt är riktigast. Det kan ju hända, att det som i dag är oräntabelt för framtiden kan leda till vinst.

Jag skulle vilja sluta mitt inlägg, som icke avsett annat än att mana till en viss varsamhet vid bedömandet av detta spörsmål, med att säga, att vad än jordbruksutskottet gör, så gör icke så, att vi få vid sidan av Svalövsanstalten en anstalt till, som kostar staten lika mycket pengar. Ty jag tror icke, att utvecklingen bör gå åt det hållet, utan jag tror, att utvecklingen bör gå åt andra hållet, att båda dessa anstalter skola kosta staten allt mindre och mindre pengar.

Herr Röing: Jag skall, herr talman, självklart icke använda detta tillfälle för att bemöta de synpunkter, som statssekreteraren i jordbruksdepartementet nyss utvecklat; han står naturligtvis denna propositions avfattande mycket nära. Men då möjligen en eller annan av kammarens ledamöter fått samma felaktiga uppfattning, som statssekreterare Sköld i ett avseende erhållit av mitt yttrande, vill jag icke låta hans uttalande i den delen stå oemotsagt.

Men först några ord om statsdriften vid Svalöv. Herr Sköld gav mig rätt däri, att den sammanslutning, som sedan länge erhåller ett statsanslag för sin växtförädling, är en enskild förening, och han upprepade vad jag själv framhöll, nämligen att dels riksdagen årligen genom riktiga anslag understödjer

denna förening och dels att Kungl. Maj:t insätter ett visst antal medlemmar i föreningens styrelse, och därför har ett rätt så stort inflytande i denna förening.

Jag tillåter mig påpeka, hur farligt det är för statsmakterna att slå in på sådana vägar, som gjorts i fråga om anslaget till Svalöv, då i en proposition av de sakkunniga konstateras, att riksdagen, utan att veta om det, av Svalövsföreningen skapat en statsanstalt.

Riksdagen har under alla dessa år, under vilka statsunderstöd lämnats, fått nöja sig med att täcka den brist, som årligen uppstått. Kan någon och allra minst en socialdemokrat verkligen vara intresserad av att en produktion genom statsanslag upprätthålles under sådana former? Skola vi ha en statsanstalt, som bedriver växtförädling, låt oss då åtminstone få densamma organiserad på så sätt, att den lämnar både det bästa vetenskapliga och det bästa ekonomiska resultat. Därom borde vi alla kunna vara överens.

I herr Skölds slutord kan jag till fullo instämma — och jag hyser därvid samma förhoppning som han — att vi, när vi en gång erhålla jordbruksutskottets betänkande, icke skola finna en hemställan, att till två växtförädlingsanstalter anslås 404,170 kronor i stället för 202,085 kronor till en anstalt, utan att i stället ett lämpligt belopp fördelas åt anstalterna vid Svalöv och Weibullsholm. Jag ger herr Sköld även rätt däri, att endast om det visar sig, att de sakkunniga i den av dem själva såsom bristfällig betecknade utredning begått misstag, statsanslag för växtförädlingen bör tilldelas anstalterna i Svalöv och Weibullsholm.

Som jag först framhöll, hade herr Sköld missuppfattat mig i ett avseende. Jag yttrade i mitt förra anförande, att i den händelse jordbruksutskottet skulle godkänna de sakkunnigas utredning, att en växtförädlingsanstalt, organiserad som vid Weibullsholm, skulle visa sig lönande, Kungl. Maj:t då borde förmå växtförädlingsanstalten i Svalöv att organisera sig på samma sätt, så att ett statsanslag ej längre var behövt. Herr Sköld tyckes antaga, att jag med detta yttrande avsåg, att riksdagen i så fall omedelbart kunde indraga hela statsunderstödet för denna produktion. Det har icke varit min mening. Jag förstår, att övergången i så fall måste göras mjuk och försiktig.

Vidare anfördes ej. Kammaren beslöt att överlämna ifrågavarande proposition jämte de i anledning av densamma inom kammaren avgivna yttrandena till jordbruksutskottet.

Slutligen föredrogos var för sig övriga å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 174, angående ändrad lydelse samt förlängd giltighetstid av avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket m. m.;

nr 182, angående anslag till skogsvårdens befrämjande;

nr 188, angående försäljning av ett område av Norra Vedbo häradsallmänning i Jönköpings län;

nr 206, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar; och

nr 207, angående understöd åt föreningar för jordbrukskredit; samt

till statsutskottet propositionerna:

nr 177, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att i vissa fall medgiva lindringar i villkoren för lån från fonden för torvindustriens befrämjande; och

nr 178, angående anslag för budgetåret 1925—1926 till kommerskollegium samt de under kollegium lydande myndigheter och kårer.

§ 3.

Vidare föredrogs var för sig de på kammarens bord liggande motionerna; och remitterades därvid

till statsutskottet motionerna:

nr 372, av herr *Forssell*; och

nr 373, av herr *Johansson* i Krogstorp; samt

till jordbruksutskottet motionen nr 374, av herr *Hage m. fl.*

§ 4.

Föredrogs, men bordlades åter andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 6.

§ 5.

Herr *Johansson* i Edsbyn avlämnade två motioner, nämligen:

nr 375, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 91, med förslag till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring; och

nr 376, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 153, med förslag till civil tjänstepensionslag m. m.

Dessa motioner bordlades.

§ 6.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från statsutskottet, nr 80, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst;

från bevillningsutskottet:

nr 84, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror; och

nr 85, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 8 mom. 3 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning; samt

från andra lagutskottet, nr 86, i anledning av väckt motion om viss skärpning av de i förordningen om motorfordon stadgade villkoren för erhållande av körkort.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden och memorial:

nr 7, angående reglering för budgetåret 1925—1926 av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet;

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som äro eller kunna vara för kronans räkning inmutade;

nr 39, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande i vissa fall av återbetalningsskyldigheten beträffande till kontrolltjänstemän oriktigt utbetalda dyrtidstillägg; och

nr 40, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslag under riksstatens åttonde huvudtitel;

lagutskottens memorial, nr 1, i anledning av remiss dels från första kammaren av motionerna nr 24 om utredning i syfte att i vissa fall, då villkorlig straffdom kan antagas ifrågakomma, häkningsåtgärd icke må tillgripas, och nr 71 angående lagstiftning om förberedande undersökning och tvångsmedel i brottmål m. m., dels ock från andra kammaren av motionerna nr 34 om beredande av rätt för kommunerna att själva välja de personer, som indriva kommunalutskylderna, och nr 111 om lagstiftning rörande förberedande undersökning och tvångsmedel i brottmål m. m.; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning av väckt motion om ändring av 32 § i lagen om allmän pensionsförsäkring;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 40 § 1 mom. i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården; och

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående rätt för parter i kommunala mål samt i fattigvårds- och barnavårdsmål att med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar.

§ 8.

Herr talmannen meddelade, att herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet tillkännagivit, att han vid kammarens sammanträde lördagen den 28 innevarande mars ämnade besvara herr Olssons i Ramsta interpellation angående av riksdagen begärd utredning om lägenhetsägarnas på allmänningarna rättsliga ställning.

§ 9.

Ordet lämnades nu på begäran till

Herr **Röing**, som yttrade: Herr talman! Styrelsen för riksdagens interparlamentariska grupp anhåller genom mig få överlämna de resolutioner, som antogs vid den interparlamentariska unionens XXII:a konferens i Bern och Genève den 22—28 augusti 1924.

Härefter avlämnade herr Röing en till riksdagen ställd, av tryckt exemplar av ovanberörda resolutioner åtföljd skrivelse av följande lydelse:

Till riksdagen.

I enlighet med bestämmelsen i stadgarna för Interparlamentariska Unionen, att varje nationell grupp av nämnda union skall till vederbörande statsmaktens kännedom bringa de beslut av den interparlamentariska konferensen, som äro av allmänt intresse, får styrelsen för riksdagens interparlamentariska grupp härmed vördsamt överlämna ett exemplar av de av Tjuguantra interparlamentariska konferensen i Bern och Genève den 22—28 augusti 1924 fattade resolutionerna. Styrelsen önskar särskilt fästa uppmärksamheten vid resolutionerna om unionens finansiella situation, den parlamentariska kontrollen över utrikes-

politiken, världens ekonomiska solidaritet och den internationella trafiken samt inskränkningen av rustningarna.

Stockholm den 23 mars 1925.

Styrelsen för riksdagens interparlamentariska grupp

Theodor Adelswärd.

Omförmälda skrivelse och resolutioner lades till handlingarna.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag.

§ 11.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Johansson</i> i Edsbyn	under 13 dagar fr. o. m. den 3 april,
» <i>Eriksson</i> i Grängesberg	» den 28 mars, och
» <i>Anderson</i> i Linköping	» 3 dagar fr. o. m. 26 mars.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,5 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Fredagen den 27 mars.

Kl. 3,30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 20 innevarande mars.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Ledamoten av riksdagens andra kammare A. W. Pettersson är på grund av sjukdom (tarmkatarr med feber) tillsvidare förhindrad att fullgöra sina riksdagsgöromål, intygas.

Köping d. 26. 3. 1925.

Astley M. Bolling.

Leg. läkare.

§ 3.

Föredrogos var för sig de på kammarens bord liggande motionerna nr 375 och 376 av herr *Johansson* i Edsbyn; och remitterades därvid den förra motionen till behandling av lagutskott och den senare till bankoutskottet.

§ 4.

Statsutskottets härpå föredragna utlåtanden nr 7, 38 och 39 bordlades åter.

§ 5.

Vid nu skedd föredragning av statsutskottets memorial, nr 40, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslag under riksstatens åttonde huvudtitel blevo de i detta memorial föreslagna voteringspropositionerna godkända.

§ 6.

Härefter föredrogos, men blevo ånyo bordlagda lagutskottens memorial nr 1 och andra lagutskottets utlåtanden nr 14—16.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes:

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 9, i anledning av väckt motion angående förrättande av kommunal- och stadsfullmäktigeval vid samma förrättning som val av landstingsmän; och

nr 11, i anledning av väckt motion om beredande av möjlighet till användande av underparti- och fraktionsbeteckning vid val av kommunal- och stadsfullmäktige m. m.;

bevillningsutskottets

memorial, nr 20, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande utskottets betänkande i anledning av väckt motion om sänkning av tullen å grammo-foner m. m.; och

betänkande, nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper; samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående garanti för ett obligationslån, avsett att upptagas av Torne och Muonios gränsälvars flottningsförening;

nr 28, i anledning av väckt motion om anslag till understöd åt Harviks fiskodlingsanstalt; och

nr 29, i anledning av väckt motion om inrättande av två laboratorstjänster i fiskeribiologi.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Bäckström</i>	under 14 dagar fr. o. m. den	2 april,
» <i>Lithander</i>	» 3 » »	» 28 mars,
» <i>Wallerius</i>	» 14 » »	» 1 april och
» <i>Henrikson</i>	» 8 » »	» 28 mars.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,47 e. m.

In fidem
Per Cronvall.